

Felnőttoktatási-képzési konferencia

A **Művelődés hete – a tanulás ünnepe** elnevezésű országos rendezvénysorozat részeként az **Öveges József Gyakorló Középiskola és Szakiskola a Magyar Népfőiskolai Társaság** pályázati támogatásával konferenciát szervezett 2006. március 24-én.

A konferencia az életen át tartó tanulás jegyében a közoktatásban sajátos nevelési igényű tanulók továbbhaladásának feltételeit vizsgálta a felnőttoktatás és –képzés területén.

Mi indokolta a témát?

A különböző tanulási nehézségek, részképeség-zavarok nemcsak a gyermek- és ifjúkorban, hanem felnőttkorban is jelen vannak, befolyásolják a tanulási teljesítményt, és sajátos feltételeket igényelnek az oktatás-képzés során.

A közoktatási törvény sajátos nevelési igényűnek nevezi és ma már kiterjedt jogokat, lehetőségeket biztosít az érintett tanulói rétegek számára. Kedvező feltételek alakulnak a felsőoktatásban is.

Az életen át tartó tanulás, a folyamatos pályaépítés korkövetelménye azonban a felnőtt korban hátrányos helyzetbe hozza a tanulási nehézségekkel küzdőket, de a szűkebb értelemben vett fogyatékkal élőket is. Ez a kör illetve nehézségeik hivatalosan nincsenek jelen a felnőttoktatásban, méginkább a felnőttképzésben.

A felnőttoktatás területe ugyan a közoktatási törvény értelmében elvileg ebből a szempontból is rendezett, lényegileg azonban nem. Ugyanis a felnőtt életkorban nem szerezhetők olyan tanúsítványok, amelyek a pozitív diszkriminációt, a hozzá kapcsolódó jogokat, lehetőségeket biztosítanák az egyén számára, de a szakmai szolgáltató intézményhálózat feladatai között sem szerepel e tanulói kör ellátása.

A felnőttoktatásban és képzésben pedig ma jelentős azoknak a száma, akik gyermek- és fiatalkorban épp azért nem tettek eleget tanulmányi kötelezettségüknek, nem fejezték be az általános iskolát, nem szereztek érettségit, szakmát, mert tanulási nehézségeik voltak. Akkor még nem fordult e problémakör felé érdemi társadalmi, szakmai figyelem, az egyén nem kapott megfelelő szakmai segítséget, ellátást. Ők most felnőttként igyekeznek pótolni hiányosságait, előrelépni a művelődés útján. Nemcsak megérdemelnék a segítséget, hanem az jogszerűen ki is kell hogy járjon nekik.

Ma azonban rendezetlen állapotuk dokumentálása, nincsenek az állapothoz rendelt jogok, lehetőségek, de olyan intézmények kijelölése sem történt meg, amelyeknek hivatalból kellene foglalkozniuk diagnózisukkal, szakmai megsegítésükkel.

A felnőttképzés területén ehhez képest is mostohább a helyzet.

A felnőttképzési törvény nagyon szűken értelmezi és fogyatékosnak nevezi azt a kört, amelynek sajátos nehézségeit akceptálja. A törvény értelmezése szerint ez egy halmozottan hátrányos helyzetű, kislétszámú réteg. Kiszorulnak a törvény

által elismerten segítségre, sajátos feltételekre szoruló köréből a tanulási nehézségekkel küzdők.

Még a halmozottan hátrányos helyzetű, fogyatékkal élők legnagyobb problémája, hogy a szakképzésre szakosodott intézményrendszer nem épült ki eddig, a tanulásban akadályozott, részképesség-zavarral küzdők esetében még a problémafelvetés sem történt meg.

A konferencia szervezői elérkezettnek látták az időt, hogy a figyelmet erre a helyzetre irányítsák. Első lépésként a probléma megfogalmazását, a kérdéskör értelmezését, a különböző vélemények, érdekek artikulálását, felmérését, az eddigi ismeretek, tapasztalatok összegzését tűzték ki célul.

Az Öveges József Gyakorló Középiskola és Szakiskola jelentős hagyományokkal rendelkezik az iskolarendszerű oktatás, szakképzés mellett a felnőttképzés területén is. Másfél évtizede programszerűen foglalkozik a sajátos nevelési igényű – diszlexiás tanulók érettségire való felkészítésével, szakmai képzésével. Közéleti tevékenységével is hozzájárul a felnőttoktatás és felnőttképzés, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű tanulók előrehaladásához.

A konferencia szervezésében a **Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, a Hűtő- és Klimatechnikai Vállalkozások Szövetsége, a Gépipari Tudományos Egyesület, az Elektromos Vállalkozások Szövetsége** voltak partnereink. E szervezetek a munka világának fontos szereplői, és maguk is képző intézmények, vagyis sokirányú tapasztalatokkal tudtak hozzájárulni az eszmecsere sikerességéhez.

A Magyar Pedagógiai Társaság Diszlexiás Gyermek Fejlesztéséért Szakosztálya pedig a tanulási nehézségek egy területéhez kapcsolódó ismereteivel, szakmai kapcsolataival segítette a rendezvény sikerét.

A szakmai program kialakításában támaszkodtunk a **Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium, az Oktatási Minisztérium, a Nemzeti Felnőttképzési Intézet** szakmai támogatására, és az eredmények hasznosításában is segítségüket kértük.

A konferencia résztvevői - a fenti szervezetek mellett - döntően a képző intézmények, a felnőttoktatással, képzéssel, a sajátos nevelési igénnyel foglalkozó szakmai és civil szervezetek képviselői köréből kerültek ki. Jelen voltak a felsőoktatás, a tudományos élet képviselői is több, mint százan.

Jelenlétével megtisztelte a rendezvényt **dr. Ádám György** professor, a **Magyar Pedagógiai Társaság** elnöke, **dr. Bíró Ferencné**, a **Fővárosi Közgyűlés Oktatási Bizottságának** tagja is.

Ifi István, a Fővárosi Önkormányzat Oktatási Ügyosztályának vezetője megnyitója után a tanácskozás két formában zajlott.

Plenáris keretben három előadásra került sor:

dr. Csépe Valéria, a tudományok doktora, tudományos tanácsadó, tanszékvezető egyetemi tanár előadása a felnőttkor pszichológiai sajátosságai és a tanulási nehézségek kapcsolatáról, a sajátos feltételek indokoltságáról, „Kinőjük-e a diszlexiát?” címmel tartott előadást,

dr. Székely Judit, a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium helyettes államtitkára a döntéshozók gondolkodás-módjába nyújtott betekintést,

Mayer József, az Országos Közoktatási Intézet Iskolafejlesztési és Integrációs Központ igazgatója a felnőttoktatás-képzés és a hátrányos helyzet kapcsolatának vizsgálati eredményeiről beszélt.

A fenti előadásokat korreferátumok egészítették ki, szintén plenáris formában.

A munkaadók és felnőttképzési vállalkozások képviselőjében szolt **Konkoly Kálmán**, a **Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Kézműipari Tagozatának elnöke**, az **Öveges József Gyakorló Középiskola és Szakiskola Szakmai Tanácsadó Testületének elnöke**,

dr. Deák László, a **Gépipari Tudományos Egyesület vállalászási igazgatóhelyettese**,

Zoltán Attila, a Hűtő- és Klimatechnikai Vállalkozások Szövetségének főtitkára.

dr. Köpf Lászlóné, az Öveges József Gyakorló Középiskola és Szakiskola igazgatója, a MPT Diszlexiás Gyermek Fejlesztésért Szakosztálya elnöke a felnőttoktatás- és képzés jelenlegi helyzetét értékelte a sajátos igények szempontjából, és javaslatokat adott a jogszabályi környezet módosítására.

Az ezt követő work-shop keretében a konferencia többi résztvevője fogalmazta meg véleményét, tapasztalatait, javaslatait, köztük:

dr. Szivi József, a Nemzeti Felnőttképzési Intézet szakmai igazgatóhelyettese,

Herwert Miklós, a Vagyonvédelmi Kamara elnöke,

Jászi Éva, az egri Eszterházy Károly Főiskola oktatója,

dr. Vannay Aladárné, igazságügyi szakértő, logopédus.

Tartalmi összefoglalásként megállapítható, hogy a konferencia valós problémát exponált. A szervezők törekvése visszaigazolódott, helyesnek bizonyult egybehívni az oktatás-képzés, a tudomány, a politikai döntéshozók, a munka világának képviselőit a téma megbeszélésére. Megerősítést nyert, hogy szükség van a tanulás teljes folyamatában a sajátos feltételek biztosítására az arra rászorulóknak körében. Annál is inkább, mert a szakképzésben jelentős változások zajlanak. Átalakul az OKJ, valamint olyan elemek jelennek meg, mint a felzárkóztató oktatás, ami általános iskolai végzettség nélkül is lehetővé teszi a szakképzésbe való bekapcsolódást. Ez az egyébként indokoltnak tűnő

változtatás pedig - megfelelő differenciálás híján - összemoshatja a különböző problémákat, a tanulási nehézséget, a hátrányos helyzetet, a motivátlanságot. Az összemérés elfedi, de nem oldja meg a dolgokat, csak kiterjeszti a problémákat az iskolarendszerben és azon túl a felnőttképzés területére is.

A konferencia **több javaslatot** is megfogalmazott. Például a felnőttképzési törvény módosítására. A felszólalók igényelték, hogy a törvény a jelenleginél szélesebben értelmezze a sajátos képzési feltételeket igénylők körét. A képzési támogatás e bővebb körre terjedjen ki. Szakszerűen különböztesse meg a fogyatékosságtípusokat, a sajátos képzési feltételek biztosítását kösse szakértői tanúsítványhoz. Az arra rászorulóknak számára pedig állampolgári jogon ingyenesen biztosítsa a szakmai vizsgálat igénybevételének lehetőségét. A sajátos feltételeket igénylők képzését ne elkülönítve, hanem integráltan szervezzék. Javasolta a konferencia továbbá, hogy a munkaügyi kormányzat dolgozza ki a „Lépj egyet előre” program sajátos változatát e kör támogatására. Megfogalmazódott a felnőttoktatásban-képzésben valamilyen okból hátrányos, kisebbségi helyzetbe kerültek érdekképviselőit ellátó szervezetek együttműködésének javaslata is.

A konferencia eredményeit látva az Öveges József Gyakorló Középiskola konferencia rendezésében részt vett dolgozói és a MPT Diszlexiás Gyermek Fejlesztéséért Szakosztálya tagjai elégedetten zárták munkájukat, amit ezen a fórumon is köszönet és elismerés illet.

dr. Köpf Lászlóné
igazgató
a MPT Diszlexiás Gyermek Fejlesztéséért
Szakosztályának elnöke